

412 47

KATHOLIKUS NÉPLAP.

MDCCCLXVII.

HUSZADIK ÉVI FOLYAM.

KIADJA

A SZENT-ISTVÁN TÁRSULAT.

SZERKESZTETTE

FÜSSY TAMÁS.

SZ. BEN. R. ÁLDOZÁR, A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT IGAZGATÓJA.

1749

PEST.

NYOMATOTT EMICH GUSZTÁV

MAGYAR AKAD. NYOMDÁSNÁL.

1867.

Asker

TARTALOM.

Életajzok.

	<i>Lap.</i>
Alföldi : Gróf Dezsőffy József (képpel)	18
Egy áldozár: Szlamka István	241
Fischer Lajos: Gyémántvonások IX. Pius életéből 335. 342. 350. 357. 365. 390. 397. 405.	415
F—y : Altieri Lajos (képpel)	297
F—y : II. Napoleon	294. 302
F. T : Schmid Kristóf (képpel)	209
Hérics Antal : Özv. gróf Széchenyi Istvánné (képpel)	153
" " : Özv. gróf Széchenyi Pálné "	177
Koszor : Vicari Hermann "	377
Pellet Odön : Jekelfalussy Vinceze (képpel)	165
P. : Pázmány Péter (képpel)	225
Sántha Mihály : Haynald, szül. J. ttner Franciska (képpel)	41
S—s : Özv. b. Rudnyánszky Józsefné (képpel)	81
—ly : Antonelli bibornok (képpel)	345
— — : Felix Atya "	169
—ly : Sz. Germana "	369. 379
— — : Ketteler Vilmos "	337
—y : Markl Ignác "	9
— — : Miksa császár "	233
— — : Nehiba János "	146
— — : Patrizi bibornok "	381
— — : Pyrker László "	73
— — : Reisch Károly Auguszt (képpel)	401
— — : Rimely Károly (képpel)	105
—y —l. : Sárkány Miklós "	273
—y. : Smoczer Ignác "	393
— — : Virág Benedek "	161

Értekezések, leírások és rokon.

Appel Ede: Az irtalmasság eselekedeteinek arany létrája	78
Cselka Nándor: az irtalmas nénék intézete Pesten (kép.)	97
F—y : IX. Pius	278
Gy. B: Visszapillantás az új év regelén az elmúlt év utolsó napjára	2
Jáky Ferenc: Az örökös rózsafüzérről és az ima- apostolságról	61. 270
Karcsu Arzén: Az irtalmasság kath. szerzetei	234
" " : A pápa világi auralma	212
" " : Éjjeli menet a szentségeli ellátásra falu	244
" " : S. Theodosius	285
Kleiner Adolf: Zomber kath. plebánia temploma (képpel)	49
Koszor: A koronázás	103
" " : A sokaezok	61
Liebhald Béni: Kerti nagymécs	151
Mestery: Boldogasszony tisztelőinek	237. 246
Néger Agoston: A getszemani kert	116
Sebők: Mit csináljunk a nagydrágaságban	47
Seidel Pál: Mit mondott sógorának Pál bátyám	36
Szenecy Imre: Szalézi sz. Ferenc szelleme 6. 133.	222
Szentkláray: Délbánsági tájképek és szemelvények az alsó hegyvidék életéből 257. 269. 309. 317 321 (kép.). 354 (kép.). 385 (kép.) 409. (kép.) " : Stajerlak Bánságban (képpel)	1
" : Mária Csiklova (képpel)	249

	<i>Lap.</i>
Szulik Jozsef: Más világrészek népeiről	87.
Szutor Gáspár: Erdődi szőlőlevelek farsangra a háza- sulandókhöz I. 5. II. 22. III. 46. IV. 53. V. 59 141. 157. 164. 277. 284	
Támár Imre: Képek a kereszténység multjából 14. 117. 125 141. 157. 164. 277. 284	
Varga Mihály A ker. kath. család (mutatvány)	84. 93
Vargyas Eudre: Rábaközi népbabonák	3
— Az evangéliom	132
— Az érseki pallium	190. 206
— A Jordán (képpel)	329
— A ker. királyok koronázása vallási szempontból	181
— A koronázási eselekmény (képpel)	193
— A magyar koronázási kápolna Orsovánál (képpel)	333
— A magyar szent korona (képpel)	185
— A magyar sz. korona őrzési helye N.-Szombatban (kép.)	217
— A pesti kath. legényegylet alapításának XII-dik emlékünnepéye	301
— A pestlipótvárosi templom (képpel)	65
— A részegség	250
— A tizenhetezszázados emlékünnep Romában (képpel)	201
— A világegyház püspökeinek felirata IX. Pius ó szent- ségéhez	228
— Boromaci sz. Károly egyháza Bécsben (képpel)	33
— Egyetemes zsinat Romában	274
— Évnyegyedes tudósítvány a pesti oltáregyletről 54. 150.	263
— Fiume (képpel)	90
— Gödöllő (képpel)	129
— Lábcsók	182
— Léva várának romjai (képpel)	58
— Magyarország hg primásának megnyitó beszéde a Sz- László-Társulat VII. nagyvülésén 1861-diki szeptember 24-kén Esztergamban	313
— Mária nostra (képpel)	26
— Mária-szobor Pesten (képpel)	305
— Nagypéntek (képpel)	121
— Nyolcadévi tudósítvány a legfels. Oltári-szentségről 358. 366 474. 391. 399. 407. 416	
— Rimaszombat (képpel)	229
— Salzburg (képpel)	281
— Szent István (képpel)	261
— Szécsény (képpel)	113

Költemények.

Bakonyi Remete: Éjji hangok 354. 362. 371. 378. 387. 394	
Bányász Odön: Az árva	82
" " : Az én dalom	290
" " : Boldoggá lenni	3
Erdődi G.: A hegy és a sík	211
" " : A kereszt	271
" " : A nap előtt felhő	10
" " : A vándor	338
" " : Karácson éjjel	402
Fekete Gergely: A tudós	194
Flóra: Üdvözlégy	146
Garay J.: Anyámhoz	323
" " : Az árva	243
" " : A rabszolga	76

	<i>Lap.</i>		<i>Lap.</i>
Garay J.:	Miatyánk	178	Római levelek : 7., 23., 62., 70., 86., 103., 126., 149., 165., 173., 206., 207., 215., 230., 238., 247., 254., 271., 279., 303., 310., 326., 327., 342., 351., 359., 375., 383., 398., 406.,
" "	Uram, hogy mégy	218	
" "	Szilveszter-éji gondolatok	414	
Győri Dezső:	Nagypénteken	122	
Gyulay B.:	Husvétra	130	
Gy. D.:	Szülőföldemhez	227	
Hirtelen Barna:	Az árva	10	Irodalom: 23., 79., 127., 134., 151., 157., 166., 174., 199., 221., 239., 287., 318.,
" "	Néprege	67	
" "	Töredék	282	
K. I.:	Máriahavi nefelejtsek	162	
Mindszenti Gedeon:	Assisi Ferenc esőkje	170	
" "	Ben Ali	43	IX. Pius levele a hg-primáshoz 286
" "	A haldokló Mária éneke	267	
Nyulassy Antal:	Kátyolok a nép életéből 99. 106.	114	
Répásy János:	A bűn és büntetés	306	Nyílt levél 39
" "	A husvét-i koldús	138	
" "	Csodák csodája	122	
" "	Mit féltek kicsinyhitűek	202	Zoványi: Vasárnapi sorok 238. 253
" "	Szászfurintos bankó	250	
Sebők László:	Az égi ajándék	19	
" "	Egi hon	155	
Szulik József:	Anyám betegségekör	50	Koszor: Jövendülés Olasz- és Francia aországról . . . 417
" "	Sz. Józsefhez	90	
" "	Temetőben	346	
T. J.:	Jézushoz	186	Társulati élet 71
Ugróczy Béla:	Sz. Orsolya	330	Pesti hitélet 143
Vargyas Endre:	Vőfély-köszöntések 29.	38	Mária-virágok 183
—	Jézus névünnepén	26	
Elbeszélések.			
Appel Ede:	A puszta sziget	124	Mestery: Szellemi omnibus 239. 248. 255
Blazsejovszky F.:	Egy kép a multból	115	Virágszedés 31. 55. 63. 88
" "	Egy indián megtérése	262	
Bauza:	A veszélyes föltétel	68	Emlékmondatok 110
Felsőbányai:	Az estharangozás	282	
F-y:	Egy gazdag nemes mulatsága	315	Bölesmondatok 62
" "	Miska bácsi	267	
Garay J.:	Isten újja	82	Néger Á.: Áfonyabokor 86
Gyulay B.:	A gyűrű 324.	330	
Halmár:	Az első hópehely	338	Bányász: Szőlőlevelek 319. 417
" "	A hét főbűnő ember	90	
" "	Borura derű 155.	162	Példák 134. 222
H. Cz.:	Egy nap egy szegény család életéből 251.	259	Mesék 63. 111. 135
Kosztra Ignác:	A mentő angyal 44. 50.	58	Adomák 31. 55. 231
Martin József:	Az ártatlan szenvedők imája	202	Egyveleg 63
" "	A megrögzött harag büntetése 130.	138	A „Kath. Néplap” védelmében 119
Mestery:	Mária képe az erdő szélén	77	
Nemess J.:	A koresere	214. 220	
S...:	A szittyá fogoly	402. 412	
Schmidt K.:	A jegy-gyűrű 170. 179.	186	
Székhalmi M.:	A gondviselés csodás nyilatkozata	34	
" "	A mulató társak	195	
" "	Egy falusi tanító	123	
Ugróczy Béla:	Angela 10. 20.	27	
" "	A szent kereszt 290. 298.	306	
Vargyas Endre:	Kötte higy a komának 100.	107	
V. F.:	Halottak estéje	347	
W.:	Keményházy építőmester 355. 363. 371.	371	
— á — n.:	A sz. kereszt feltalálása	388. 395	
— —	IX. Pius mint a bold. Szűz védence	292	
— —	A pápa udvari órása	147	

Ujdonságok minden számban.

PL
Megj
Az előf
kat a Sz.

örvid
az erd
ben, n
nyes
igen t
keny
nyava
kája
lak.
nyah
mely
ban a
Stiriá
vánd
szegé
vágó
ládda
akko
egy
teg
közé
vé ke
a kős
vas f
zése
előtt
egy 7
vel
az áll
zelés
lassud
később
alatt
tetőpo
iparos
képes.

PEST, I. félév.

1. szám.

Január 3. 1867.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévre 1 forint 31 kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-fölvételért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítatik.

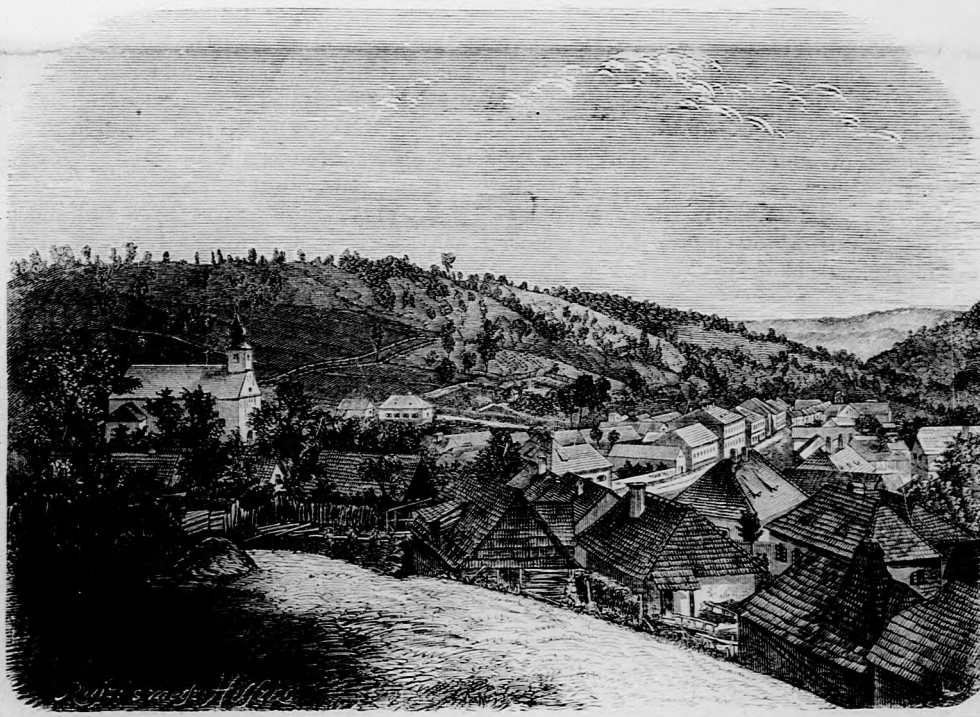
Steierlak Bánságban.

A déli Bánság szélső részén, mely az oláh határ-örvidék és a werscheczi híres bortermők közt elterül, az erdélyi hegylánc egyik mellékágának kies völgyében, másfél órányira az oraviczi aranybányáktól regényes meglepően szép csoportokban fekszik hazánk egyik igen termékeny bányavároskája Steierlak. E bányahely, mely 1773-ban alig 34, Stiriából bevándorolt szegény favágó családdal még akkoron egy rengeteg őserdő közepén véve kezdetét, a kőszén és vas fölfedezése óta ez előtt mintegy 70 évvel, előbb az államkezelés alatt lassudan, később a szabadalmazott vasuti társaság kegyurasága alatt élénkebben haladva, ma már virágzásának ama tetőpontján áll, melyre csak egy életrevaló szorgalmas iparos nép Istenbe vetett vallásos bizalommal vergődni képes. Steierlak jelenleg 4000 vegyes nemzetiségű

majdnem kizárólag buzgó katolikus lakost számlál. Van három nyilvános elemi iskolája, ének- és zenetanintézete s szabadalmazott leánytanodái főleg női munkák számára. Mivelés alatt álló aknáiból évenként mintegy két millió ötszáz ezer mázsa kőszén s százhar-

mínez három ezer mázsa vasat nyer s bocsát kereskedelmiforgalom alá.

A bányászok évi keresete 550 ezer frt tehető. Enépnoha igen élénk és vidám, derék s atyai jószágú lelkészök vezérlése alatt mégis szigoruan vallásos. — Elragadó látványnyújt a mintegy 800 egyenruhás bá-

nyász- és erdészből alakult bányász-legio, mely az egyházi ünnepeket, diszes zászlaja és jól begyakorolt zenekarával élén, megható pompás szertartásokkal szokta kiténtetni. A steierlaki hegyi telek sziklás, homokos, gabonát és bort nem terem. A kisszerűbb házi szükség-

letek a kitünő jó tejet adó s szép legelőkkal bőven ellátott tehén-csorda és a gazdagon jutalmazó burgonyatermelés által fedeztetnek.

Steierlak keleti részén, egy magas sziklák s erdős hegyek által átölelt mély völgyben terül el a napjainkban hirre kapott, nagy mennyiségű bányái, vashámorai-, olvasztó-kemenczéi- s szénkőolajgyáraitól nevezetes festői fekvésű Anina, melyet évenként sok száz bel- és külföldi utazó látogat meg tapasztalás és tanulmányozás végett. Anina a déli vonallal oly nagyszerű

mesteri vasuti építmények által van összekötve, hogy a híres Semeringet vélnéd kiesinyben előtted látni.

Regényes elragadó szépsége, izletes hideg forrásai, kristály patakokkal váltakozó gyönyörű vizeséseiről nevezetes a steierlak-bozovich-i kőszikla-út, melyen a pisztrángokkal telt s mohos festői magaslatokról alázuhogó Coronini-forrással találkozunk.

Steierlak 1900 láb magasra fekszik a tengersík felett; levegője tiszta, friss és különösen üdülést igénylő mellbetegnek hasznos. **Szentkláray.**

Visszapillantás új év reggelén, az elmúlt év utolsó napjára.

A jó Istennek határtalan kegyelme ismét új évvel ajándékozott meg bennünket, e világon még élőkét. Bezártuk az ó-esztendő: elzártuk-e vele az eddig folytatott bűnös élet utját is? Megváltunk az ó-esztendőből, megváltunk-e az ó, vagy is a bűnös ember cselekedetiből? bucsut vettünk az ó-esztendőből; bucsut mondtunk-e örökre a test-, világ- és ördögnek? Elmaradtak tőlünk az ó-esztendőnek elavult napjai, elmaradtak-e — egyelőre legalább jámbor föltételben — tőlünk, a testnek lélek ellen törő aljas kívánságai, zsarnokoskodó ösztönei és követelései? Visszatérhetlenül elmúlt, elenyészett örökre, az ó-esztendőnek minden egyes pillanata: szent elhatározásban elmúlt, elenyészett-e bennünk is mind az, a mi rossz? Az ó-esztendőnek határánál, annak utolsó óráiban, éreztük-e magunkat megilletődve? vagy talán ez utolsó nap is oly közönyös volt reánk nézve, mint a többi? S ha mégis e végső nap benyomással volt reánk, mily üdvös gondolatokat s érzelmeket gerjesztett az bennünk, e komoly gondolatok s érzelmek pedig, mily határozatra indítottak bennünket? Oh! mert egy lenyugvó évnak utolsó napja, s e napnak bucsuzó perczei fontos gondolatoknak lehetnek ébresztői az emberben. Ugyanis az év utolsó napja, mely egy lefolyt évi időszaknak határköve, eszünkbe hozza, a miről oly sokszor lelkünk kárára megfeledkezünk, azon napot, mely egykor a mi életünkben is utolsó fogja képezni, s valamint a végéhez közeledő esztendőnek perczei meg vannak számítva, ugy lesznek talán nem sokára, avagy ki tudja, nincsenek-e már is megszámlálva életperczeink? melyeknek gyors lepergése után ott találjuk magunkat, a hol ismét élelkezni fogunk régi anyánkkal a földdel, melynek porából életre ébredünk. — Igen ez közös elkerülhetlen s végső sors az emberiségnek: ki van mondva a nagy határozat: „visszatérsz a földbe, melyből vétettél;“ te is, én is, mindnyájan, „és azután az ítélet.“ Halál! ítélet! Nem álmoképek, hanem rettenetes valók; megfontoltad-e egész súlyában? gondolkodtál-e már e két szóról komolyan? mert lásd ezek tégedet nagyon közelről érdeklő dolgok. Sok, igen sok, minden, a végnélküli örökkévalóság, a menny és pokol, e két szón fordul meg: a milyen a halál, olyan a reá következő ítélet, mely változhatlanul el fogja dönteni örökös sorsodat. Tehát meg kell halnunk. — Miként a nap leáldoztával éji sötét vonja be a láthatárt, ugy a mi életünkre

is egykor a halál éjszakája fog borulni. — Esméldkedtél-e valaha erre? ha nem, erdij ki a temetőbe a néma sírhoz, és ez hangosan fog neked e tárgyról beszélni, vagy ha hallottad volna a közelmúlt esztendő végső napjának éjjeli 12-jét kongani, utolsó verése is a „volt nincs“-et hangozta volna füledbe. Az ó-esztendő, mely folytában oly sok élt a sírba temetett, végre maga is az örökkévalóság feneketlen mélységébe merült le. Midőn magával oly sokat az enyészetbe sodort, neked még megkegyelmezett, e kemény sors-tól még megkimélt, ánde azért el ne bizd magadat, hogy túlélve az ó-esztendőt egészségben léptél az ujnak küszöbére; mert épen nem tudhatod — nagyon sokat mondok, igen hosszú határt szabok, — ha mához egy évre nem fogsz-e már te is azok közé számíttatni, a kikre naponkint ezerek ajkai eme szavakat rebegik a holtak ítélő bírójához: „adj Uram örök nyugalmat nekik!“ El ne feledd, hogy a Szentlélek értelme, mely egykor Ezekkiás királynak mondatott, te reád is épen ugy szól: „Rendezd el házadat — értsd lelkedet — mert meghalsz, és nem élsz.“

„Vigyázzatok, mert nem tudjátok sem a napot, sem az órát.“ Igy int az Üdvözítő. Ezek épen új év reggelén észlelendő szavak, melyek a lelkünk körüli folytonos őrtállásra figyelmeztetnek bennünket. Az ó évet tegnap zártuk be, az újat ma kezdjük el. Az ó évnak utolsó, és az ujnak első napja, mindig mély hatással van egy keresztény embernek lelkületére, s e napokon igazán komoly gondolatok foglalkodtatják elméjét. Az utolsó napon ugyanis számot vet magával egy átélt évről, hogy láthassa, mi a jövedelem, mi a kiadás, azaz: mi a haszon, mi a kár az elmúlt évből lelke számára. Elvégezted-e ezen számvételeket? ha igen, akkor tudhatod hányadán vagy magaddal, lelkeddel; láthatod, mi a nyereség, mi a veszteség. Ha e számadást megtetted magaddal, hinni akarom, annak befejeztével, a hála- és bocsánatesdő ima sem hiányzott, melyet Istenednek határtalan jóságából egy egész éven át reád árasztott, veled közölt sok áldásait megköszönted; ellenben ama háládatlan voltodért, melynél fogva legjobb menyeyi Atyádat oly sokszor és oly igen megsértve keserítetted, — őt töredelmes szívvel megkérlelni, el nem mulasztád? A gondosan végbevitt lelki számvétel után, s e lelki számvételből önkénynt folyó bünföltti töredelem mellett nem hiányozhatnak az üdvös elhatározások és jámbor föltételek, melyeket

aztán a legelső alkalommal, nyomban szokott követni, az érdemszerző véghezvitel. Így lesznek azután a szívben horgasak egyenesekké, a darabosak simákká; így hordatnak le a bűnöknek dombjai, s így töltetnek be a tökéletlenségek völgyei.

Ily lelki számvételt tesz pedig a gondos keresztény nemcsak egyszer az év utolsó napján, hanem az év minden egyes napjának alkonyán, mielőtt éji nyugalomra tenné fáradt tagjait. Igen, ezt teszi ő naponkint, mert jól felfogta az Üdvözítő ama szavainak értelmét: „vigyázzatok, mert nem tudjátok sem a napot, sem az órát;“ s mert tudja, hogy csak így fog egykor zavarodás nélkül megállhatni a nagy ítélőszék előtt. Az ilyen ember azután, ki számot ad Istenének estensen a lefolyt napnak dolgairól, s szívéből az esti áldozat, a napon át nyert jókérti hála-, s a fogyatkozások fölötti bánatgerjedelem nem hiányzik, mindig nyugodalmas bátorsággal hajthatja fejét az álomra, mert ő nem tudván sem a napot, sem az órát, vigyázott és gondoskodott magát a végsőre is elkészíteni, gondoskodott egyetlen lelkét az örökkévalóságra biztosítani.

Már egy pogány bölcsről fel van jegyezve: hogy naponkint, midőn a nap lealkonyodott és sötétség kezdé borítani a földet, s az egész természet elesenededett, akkor ő világot gyujtott, s felesége- és gyermekeitől félrevonva magát, a lefolyt napnak eseményeiről elmélkedett, s számon kérte önmagától, mit tett, mivel foglalkozott, mire használta a legdrágább kincsét, az időt? s ha csak valami jót vagy hasznost nem művelt a napnak folyása alatt, akkor azt szokta mindig sohajtani: „ismét elvesztettem egy napot!“ Nem szép, nem utánozni méltó példa-e ez egy pogánytól? nem tanulhat-e ebből még a keresztény is? Ha ezt tette egy lelki sötétségben tapogatózó pogány, a ki ama számvételnek

felette üdvös és tulvilágra kiható hasznáról tiszta fogalommal nem birt, mennyivel inkább kell ezt gyakorlatba vennie egy, az evangéliomfényével megvilágosított kereszténynek, a ki tudja, s meg van győződve tapasztalás által, a naponkinti önvizsgálatnak, a keresztény életre s a lelki tökéletesedésre való üdvös befolyásáról? s a ki egyszersmind figyelmeztetve van Üdvözítője által a minden órán, sőt minden perczben beköszönhető halálra eme szavakkal: „Vigyázzatok, mert nem tudjátok sem a napot, sem az órát.“ Édes Üdvözítőnk ezen intése sarkaljon tehát bennünket, naponkint megvizsgálni lelkünket, tegyük fel, de komolyan és erősen ez új év reggelén, hogy nemcsak ezen esztendőben, hanem egész életünkben nem fog lenni nap, melynek alkonyán lelkismeretünkkel számot nem vetnénk, hogy így, kiismerve minmagunkat, megismerve hibáinkat, látva fogyatkozásainkat, tudhassuk, hol, mit kell magunkból kiirtani, s mivel kell ezeknek a helyét betölteni; szóval a mindennapi lelkivizsgálat azt eszközlendi, hogy míg egyfelől bennünket minmagunk ismerete által napról napra lelkiképen tökéletesít, másfelől pedig biztos nyugodalomban tart a felől, hogy ha Isten rendelése szerint, bármely éjszakán lepne is meg bennünket a halál, mi bátran indulhatunk, mert lelki számadásunkkal napról napra készen vagyunk, s nem tarthatunk az ítélőbíró előtt ama zavarodástól, melybe az evangéliomi sáfár jött, midőn Urának a reá bízott javakról számot adni semmiképen nem tudott, sőt inkább azon édes reményben lehetünk, hogy a kik Jézus intése szerint vigyáztunk, és a halálra magunkat naponkint készen tartottuk, mint jó és szófogadó szolgálói, örömeinek és dicsőségének részesei leendünk; mert ő mondá: „a hol én vagyok, ott lesz az én szolgálóm is.“

Gy. B.

Boldoggá lenni...

Boldoggá lenni, vajmi sokan vágyunk;
Ajkunk panaszt hallat reggeltől napestig,
Mondjuk, hogy tövisből van vetve az ágyunk,
Arzunkat bú s keserv halaványra festik.

Elpanaszoljuk, hogy az örömfának
Elhervadt virága, lehullott levele,
Hogy tördelt ágai lombtalanul állnak...
Pajzán játékok üz az őszi szél vele.

Ima helyett is, panaszt mondunk reggel,
Hogy kiszáradt a föld, hogy kenyerünk sínesen,
Telve van a lég is gyilkoló méreggel,
Avar mezőnk, a szem bár merre tekintsen.

Minden falatot, csaknem megkönyezünk,
Keserű kortyokban nyeljük rá a vizet,
Csak oda nem terjed emlékező eszünk:
Hogy az Isten mindig érdem szerint fizet.

Bányász Ödön.

Rábaközi népbabonák. *)

Összeböngészte

Vargyas Endre.

„Terem a bolond, ha nem vetik is.“

Nem hinné az ember, ha csak önmaga nem tapasztalná, mily temérdek babona fészkel még mindig a nép között.

Azt mondja valahol Cicero, — nines az a dőre állítás, melyet a bölcsészek valamelyike nem védelmezett volna: én meg azt mondom, nines az a kifíczamodott, vad babona, melynek itt-ott egy jó esomó hívője nem akadna.

Valóban népiünknel — ugyszólva — még minden a régi kerékvágásban van. A nép még manap is, mint századok előtt erősen hisz a — boszorkányokban, hazajáró-lelkek, lidérezek, kísértetek, garabonciás-diákok és tüzes-emberekben; tart az

*) Olvastatott a „Szent-Imre-egylet“ karácsony-esti gyűlésén.

elátkozásokra, kártyavetés és bűvölésekre; hisz a bűbajos kuruzslások- és igérésekben.

Igaz ugyan, hogy tudományosabb emberek előtt néha külö-
söleg maga is megvallja, hogy ő biz nem hisz a kísértetekben,
azonban bensőleg mégis remeg, mint a nyárfa-levél, ha egye-
dül van valahol, éjnek éjszakáján. S ha ugy véletlen, késő este,
temető mellett viszi el utja, mintha csak dróton rángatnák
lábat, — magasra szedett szárakkal — alig várja, hogy háta
mögé hagyhassa a rémes helyet.

Fogadni mernék, ha faluhosszat sorba kérdeznék az embe-
reket: ugyan mit gondolnak kegyelmetek — vannak-e boszor-
kányok? — száz közül kilenczven kilencz akár meg is esküd-
nék rá, hogy vannak. S ha talán kételkedni mernék rajta,
némely nénémasszony, ráadásul, még tán azt is megkérdezné
tőlünk: Hallja az ur! aztán nem fél, hogy ezen vakmerőségért,
ugy megtalálják rontani a boszorkányok, hogy halálos holtig
megkeserüli?!

Csak nem rég mult el a kor, melyben máglyákon sorba
égették a boszorkányság hírében álló egyéneket. Ki ne hallotta
volna hírét, a heted-hét vármegyére szóló, szegedi boszorkány-
pöröknek?! Pedig Kálmán királyunk már századok előtt meg-
hozta a törvényt, hogy a boszorkányokról, melyek nincsenek,
említés se tétessék.

Azonban nem csak a nép, de még a fölvilágosultabb, uri
osztályunk között is temérdek a babonás vélemény.

Hányan vannak, kik tizenharmad magukkal le nem ülne-
nek egy asztalhoz a világ süritéséért; mert hát a halhit
azt tartja, hogy a 13 szerencsétlen szám, s a mely asztalnál
13-an ülnek, egy meghal közülök. Lám, mondják, Jézus utolsó
vaesora, 13-ad magával ült az asztalnál s egy közülök, Judás
felakasztotta magát. Az ember valóban nem tudja aztán, neves-
sen-e vagy boszorkodjék? az ilyen kitekert nyaku következ-
tetésen.

Sokan pedig pénteken bele nem kezdenének sokért valami
derekasabb munkába, mert azt tartják, hogy a ki pénteken
kezd valamibe, nem lesz szerencsés munkájában.

Ismerek egy tisztos uri asszonyságot, ki fölféjtette már
félíg kész harisnyáját csak azért, mert bebizonyították, hogy
pénteken kezdte meg.

Szeretném, ökölyi betűkkel, ide nyomtatni a nevét is;
azonban nem akarok, ország-világ előtt, szégyent hozni fejére;
mert megátkozna talán még haló-földemben is.

Ha már a műveltebbek közül is ennyit hisznek némelyek
a babonákban: esőpet sem lehet esudálkozni, hogy a nép oly
fölötte hiszékeny e tekintetben.

Ezeket akartam ugy elüljáróképen röviden elmondani,
most pedig halljunk néhány eredeti, rábaközi népbabonát, a
vadabbakból.

Ki ne hallott volna már valamit az igézésről? A néphit azt
tartja, hogy azon emberek, kiknek szemöldökei nagyon össze
vannak futva, igéző hatalommal bírnak. Ez az igézés pedig
többnyire kis gyermekeken szokott megtörténni, kik gyenge
idegzetűek lévén, hamar megveri őket a rossz szem s elkezde-
nek fonnyadni. — Hogy pedig valóban meg van-e igézve a
gyermek, a rábaköziek ugy tudják meg, hogy vesznek egy
pohár vizet és három darab holt-szenet, melyeknek azonban egy
szikrából valóknak kell lenni. A pohárra azután keresztet vet-
nek s beleboesájtják az első darab-szenet, ezen szavakkal: „sög
alá;“ azután belevetik a másodikat, szintén keresztvetés mel-
lett, ezen szavak kíséretében: „konty alá“; s végre a harma-
dikát ezen szavakkal: „párta alá.“ Ha azután a széndarabok

leülnek, bizonyos mint kétszer kettő—öt, hogy a gyermek meg
van igézve és pedig, ha a „sög alá“ szén ül le először, akkor
férfi-szem verte meg, ha pedig a „konty alá“ szén ül le elsőben,
akkor asszony igézte meg; s végre, ha a „párta alá“ szén bukik
le legelőször, akkor leányszem ártott meg a gyermeknek. —
No lám!... Erre fogják a szenes-vizet, s megmosdatják vele a
gyereket, és pedig aképen, hogy háromszor végig huzzák
vizes ujjakkal a gyerek szeméit, orrát, száját és füleit, a meg-
maradt vizet aztán kiöntik s mire a vizet beiszja a föld, meg-
szűnik az igézés káros hatása is.

No már kérem szépen, kell-e ennél hamarjában valami
nagyobb bolondság? És uramfia, a rábaközi nép szélteben hasz-
nálja, még most is ezt a módot. Ha a gyerek kissé kedvetlen,
első dolga is az asszonynak, hogy szenes-vizet csinál.

A mi már magát az igézést illeti, nem merjük állítani,
hogy a nép hite e tekintetben merőben alaptalan volna. —
Hogy mit mondanak ehhez az orvos urak, nem tudom; de jól
emlékszem rá, hogy deák koromban egyik igen tudós termé-
szettanárom erősen vitatta, miszerint vannak bizonyos emberek,
kiknek szemei ártó hatással vannak némely egyénekre. Például
saját tapasztalására is hivatkozott. Volt öneki — ugymond —
egy számtan-tanára, kinek szemei oly hatással voltak rá, misze-
rint ha farkasszemet nézett vele, akaratlanul is elnyomta
az álom.

No hanem a mód, melyet a rábaköziek az igézés kipu-
tolására használnak, valóban nevetséges valami. — Az egész
hókusz-pókuszból csak az tűnik ki, vajjon kíván-e jól égve a szén
vagy nincs? ha jól ki van égve, természetes, hogy fennmarad
a víz színén, ha pedig nincs jól kiégve, leül; mert nehezebb
mint ugyanoly térfogatú víz. Hogy pedig a gyerek az ily mos-
datás után mintegy fölfrüst, ez meg természetes következménye
a hidegvíznek, mely ujító erővel hat a testekre. Lám! az ajul-
takat is hideg vízzel szoktuk életre mosdatni.

Hát azt hallották-e önök, hogy Rábaközben a hasáb-fák
jövendőt is mondanak?! Sok helyen, mielőtt éjfél misére, men-
nének, bevisznek a konyhába annyi darab hasábfát, mint a
mennyei laknak a házban. Ezen hasábfákra azután felírják
egyenként a házban lakó személyeknek neveit s felállítják őket
a sütő-kemence előtt. Mikor elvégződött az éjfél misé megné-
zik, kinek a hasábfája dült el? a kié eldült, meghal a jövő
esztendőben. — Sokszor megtörténni, hogy jó kedvében hozzá-
juk dörgölözik a czirmos házi kandur: bezzeg van aztán erre
mise után rémülés a házban!

Van azonban másféle mód is erre, mely szintén karácson
éjszakájával van összekötve. Hangzik pedig ilyenképen: éjfél
mise alatt teríts magadra egy fehér lepedőt s kerül meg benne
háromszor a házat; ha ezt megtetted, nézz be valamelyik abla-
kon, s a ki ez alatt eszedbe jut, az hal meg az ujesztendőben.

Beszélik, hogy egy rábaközi ember nemrég szintén meg-
tette ezt. Megkerülte háromszor házat; benézett az ablakon s
hirtelen ugy bolondjában önmaga jutott magának eszébe. Erre
ugy megijedt, hogy rögtön megütötte, ott álló-helyében a guta.

Hát azt hallották-e önök, a rábaközi falusi lány, hogyan
tudja meg férjhez megy-e vagy nem? Halljuk. Mikor éjfél
miséről haza jön, megfigyeli: ugat-e a kutya, vagy nem?
Ha ugat, akkor férjhez megy, még pedig a legközelebbi farsan-
gon s arra viszik férjnek, merre a kutya ugatás közben for-
dulva van; ha pedig nem ugat, hoppon marad. — Hanem bez-
zeg ennek a mulasztásnak a Bodri iszja meg azután a keserü
levét; mert annyi áll, hogy a leány egész esztendőben nem néz-
het rá jó szemmel s miatta akár felkophatik az álla. Mig ellen-

ben, ha torkaszakadtából megeselekedte az orditást, bezegé van becsület.

A női kíváncsiság azonban még tovább megy. Nem elég-szik meg azzal, hogy megtudta, miszerint férjhez megy; most már azt is szeretné tudni, voltaképen miféle lesz hát, a ki őt elveszi. Ezt meg úgy tudja meg a leány, hogy éjféle mise alatt ólmot olvaszt. A felolvadt folyó őnt azután beleönti egy tányér vízbe s megfigyeli jól, minő alakot mutat a ezikk-ezakkban szétfutó folyadék; mert abból magyarázza ki jövődő férjét. Ha ugyanis a folyadék kalapács alakot mutat, akkor kovács férje lesz; ha csizma alakot ábráz, akkor csizmadia veszi el; ha pedig hegedűt, akkor pláne valami cigány móré lesz élet-párja.

Furesa módot tudnak a rábaköziek arra is, hogy a gyümölcsfák jötemők legyenek. Karácson-éjszakára bevisznek a a szobába egy kéve zsuppot s oda teszik az asztal alá. Rendes-en a kis Jézust váró gyereknép meg szokta kérdezni, hogy minek lesz az? mire azt szokják mondani, hogy a kis Jézusnak vetnek ágat, már tudnillik az asztal alá! Másnap reggelre azután egyenkint megkötözik ezen szalmával a gyümölcsfákat. Azt tartják, ekkor sok gyümölcs terem rajtuk.

Az igaz, van is néha annyi gyümölcs, csak egy nyögnek bele az ágak; máskor pedig — ha nem jár rá az idő — kíván-ság gyanánt sem láthatni egy fiát is. Ha ilyenkor aztán figyel-meztetjük a gazdát dörre tettere, rendszeren azzal szokta kibeszélni magát: Ides apám is megtette; már csak megteszem én is; nem nagy dolog. Persze, hogy dolognak nem nagy dolog, az igaz, de babona; a babona pedig bűn, bünt pedig semmi szín alatt sem szabad ám elkövetni gazd' uram!

Temérdek tarka-barka babona van elterjedve a halottak-ról is. Mutatványul álljon itt egy ezek közül is. Azt mondják, nem szabad benézni olyan háznak ablakán, melyben valaki halva fekszik, mert a ki benéz, sárgaságba esik.

Én úgy gondolom a magam eszével, ezt a babonát jófor-mán a halott-virrasztók gondolták ki. Ezzel akarták ugyanis el-riasztani a kíváncsi szemeket, hogy be ne kandikáljanak az ablakon s ők annál bátrabban hajtogathassák ottben az öblös-boros-esutorát. Mert hát Rábaközben régi módi az már, hogy nem is halottvirrasztás, melyben addig nem jár kézről-kézre — vigasztaló gyanánt — a kotyogó kulaes, míg a jámbor virrasztó nép sokszor hazament, azt se tudja, — merre van az ország útja.

A rábaközi nép esalhatlanul hiszi azt is, miszerint a hol-égi háboru alkalmával felhő elé harangoznak, a jég ott nem veri el a határt, s ő ezt egyenesen a harangszónak tulajdonítja.

Igaz ugyan, hogy a harangok Isten dicsőségére szenteltek; de az egyház, annyi erőt mégsem tulajdonít nekik, hogy a jég-esőt is tovatűzhetnék a határról. Helyesli ugyan az egyház a ha-rangozást; de nem azért, mintha ez elháríthatná a veszélyt; hanem, hogy a hívek hangja által imára hívassanak föl, mely

ima, ha följut az Uristenhez s a hívek megérdemlik, — elvonul a vész; ha pedig nem, — zúghat a toronyban a harang, biz azért pusztára tarolja ám határunkat a vihar.

Itt eszembe jut egy beszély, melyet valamelyik szépiro-dalmi lapban olvastam — melyben az író épen felhő elé való harangozás közben ütteti agyon a mennykövel az öreg harango-zót. A szerző — telivér protestans levén — az egyháznak akart ezzel egy kis oldaldöfést adni. Azt gondolta a jámbor, hogy az egyház tana azonos, a nép babonás hitével. De nem oda Buda!

No még egy párt az apróbbakból. Ha vörös tyuk száll a háztetőre, tűz lesz; ha pedig — fehér, kihál valaki a házból. Ki előbb felül a kocsira, mint befogtak, szerencsétlen lesz utjában. Ha füttyöl a leány, vagy pipál, — sir a szüz Mária. Ki kedden reggel hármat prüszszen — ajándékot kap.

De nem folytatom tovább. A bolondságból untig elég eny-nyi is. Leírtam őket, hogy a közönségnek legyen legalább egy kis nevetni valója is.

Az ember valóban nem győz esudálkozni rajta, hogy mi-kép híhet el ilyen badarságokat az a természetes-észjárásu ma-gyar nép, melyet józan ész tekintetében bátran odaállíthatunk, bármely művelt nemzet népe mellé. — mustra gyanánt.

Az igaz, keleti faj vagyunk; erős bennünk a fantázia, a képzelőtehetség. Nem is bolygatnók tehát ezeket az apróságokat, ha csak oly fölötte nagy hátrányára nem volnának a józan hitnek; de így, — kell, hogy irtóháborut indítsunk ellenök.

Mi türes-tagadás, nálunk még eddig nagyon esekély gond fordított a népbabonák gyomlálására. Isten jóvoltából, sok, néphez alkalmazott prédikációt hallottam, meg olvastam már életemben; de nem emlékszem, hogy csak egyet is hallottam volna, mely különösen a babonák ellen lett volna irányozva. — Tudomra az egész magyar irodalomban is csak egyetlen egy, e nemű beszéd van, ez is — Weinhöfertől.

Pedig úgy hiszem, nincsen ember, ki józanesszszel tagad-hatná a babonák irtásának szükséges voltát. Ez a munka pedig, leginkább a jó tisztelendő uraknak a főfő-feladatuk, kik folyton a néppel érintkezve, egy kis megfigyelés után, könnyen nyo-maira jöhetnek, a híveik közt divatozó tarkabarka babonáknak s mivel a nép előtt nagy teki ntélylyel bírnak, szavok is legtöb-bet nyom a latban.

Azért is figyelmeztetem pályatársaimat, ha majd nemsó-kára kilépnek a lelkipásztorkodás terére, ne sajnáljanak a ba-bonák irtására is egy kis fáradságot fordítani. Annyit azonban előre is mondhatok, hogy az öregekkel nem igen fognak boldo-gulni. „A tisztelendő urnak így kell beszélni — mondják ezek — mert hát pap; de a mit egyszer mi meglátunk, értik a kísér-teteket — meg van az látva.“ Azért az ifju nemzedéknél kell elkezdenni a munkát s a siker nem fog elmaradni.

Leányomnak szólottam, menyem is értsen belőle. Végül is hát csak azt mondom: Uraim, irtsuk a babonát!

Erdödi szőlőlevelek, farsangra, a házasulandókhöz.

(ugy azonban, hogy a házások is olvashatják).

I.

A házasulandóknak irt utolsó levelem végén, a mennyire emlékszem, „amen“-t is mondtam már; de azért még koránsem adtam elő mindent, a mit ohajtanék, hogy azt a ker. házasulan-dók megszíveljék; sőt ellenkezőleg sok, igen sok mondani va-lóm volna még. A pap is „ament“ mond ugyan minden egyes

prédikációja után, de azért csak újra meg újra kezd. Folytas-suk tehát mi is elmélkedéseinket azon tanácsok felett, melyeket a házasulandókra nézve hasznosoknak, üdvöseknek, sőt szüksé-geknek tartok.

Miként a vándor, midőn utjában megpihen, vissza-vissza-

tekint az utra, melyet maga után hagyott s aztán tovább indul: akként gondoljunk mi is vissza arra, a mit eddig mondtam, mielőtt elmékedéseinkben tovább haladnánk.

Azt tanácsoltam t. i. a házasulandóknak, hogy mielőtt ama nagyfontosságú lépést megtennék, mely egy egész életre nézve határozó, s mely lépést megsemmisíteni csak azon másik lépéssel lehet, melyet az örökkévalóságba teszünk, hogy mondom, mielőtt e lépést a házasulandók megtennék, gondolják meg jól, hogy a házasság szentsége Isten rendelése szerint felbonthatatlan szövetség, s legyenek arról meggyőződve, hogy ez így van legjobban; hogy ezt maguknak a házasfeleknek nyugalma, a gyermekeknek s a családnak java, boldogsága, a társadalomnak, az államnak érdeke kívánja, hogy így legyen. Ezt követeli a józanész, a romlatlan szív, az isteni kinyilatkoztatás, miként ezt eddigi leveleimben kimutatni iparkodám.

Mennyi botránynak lennénk tanui, ha ez nem volna így, ha a házassági szövetség bármely időben fel lenne bontható! Bizonyára több botránynak, mint épületes, boldog házasságnak lennénk tanui. Ha már a házassági frigy felbonthatlansága mellett sem hiányzanak botránnyok, mennyi botránny merülne fel még akkor, ha azt tudnák a házasfelek, hogy a házassági frigy amugy szép szerével, okkal, móddal, fel is bontható s újabb újabb köthető. Bizony nincs az a rábeszélő tehetség, az az ékes-szólás, az a tekintély és hatalom, mely az ilykép meghasonlott házasfeleket többé összeegyeztetni, kibékíteni képes lenne.

Legyen szabad ez állítástomat egy való történettel megvilágítanom. Községünkben él ugyanis egy házaspár, ha kivánod neveiket is megmondhatom, kik a lakodalom után alig éltek együtt három napig s már is elváltak egymástól; tulajdonképen a nő hagyta el a férjét. A ház, melyben laktak, a nőé volt; a nő elzárván holmiját s az éléskamarát, harmad nap eltávozott a háztól, s nem is tért mindaddig vissza, míg csak a háznál tudta férjét. E közben eladóvá tette egyik másik holmiját, hogy még csak külső tárgya se maradjon az egymáshoz való ragaszkodásnak. E botránnyos jelenet a községben rendkívüli fel-tűnt, mert községünkben, hála legyen az Istennek, a való perek a nagyobb ritkaságok közé tartoznak ez ideig, s mert köztudomás szerint a nő volt rajta leginkább, hogy őt mint özvegyet a nálánál jóval fiatalabb özvegy férj vegye el. A jobb emberek, az atyafiak, a pap mindent elkövettek e botránny megszüntetése végett, a házi béke helyreállításában színet nélkül fáradozván. Hasztalan! A nő minden kísérlet után, melylyel őt az illetők kibékíteni igyekevének, ugyanazt felelte: hogy nem lehet és nem lehet! Az ügy papi gyűlés elé vitetik: „nem tehetem s nem tehetem!” volt a változatlan válasz a nő részéről. Igénybe vetették a szolgabírói hatóság tekintélye is: lehetetlen, lehetetlen! hangzott a nő szájából ugyanazon válasz. Végül meg lön a fűdő szentszék is keresve a kibékítés megkísértése végett. Soha, de soha! volt itt is a legmegátalkodottabb felelet, a nélkül pedig, hogy a nő idegenkedésének egyéb okát adni tudta volna, mint hogy urát ki nem állhatja. Minek folytán abban állapotott meg az egyházi hatóság, hogy legyőzhetlen idegenkedés ezime alatt a meghasonlott házasfeleknek ágy- és asztaltól való elválását hivatalból elrendeli, nehogy különben, mint esküszegők és szentségtörők folytonos bűnben élni kényteleníttessenek s az egész kath. község botránnyára legyenek. Így vonult el a szerencsétlen házasok fölött egy komor év... Az új házaspár életében beállott oly hirtelen szomorú fordulatot senki sem birta megmagyarázni: általános sajnálkozás tárgya a még fiatal férj volt, ki azt sem tudta, mit tevő legyen, mihez fogjon: várjon, remél-

jen, vagy elhagyva szülőhelyét, szolgálatba álljon-e? Csakugy bujkált az emberek elől, szegény nem akarván magát másoknak tréfás, majd gunyos, majd szánakodó észrevételeinek kitenni. A kibékülés reményének még csak szikrája is kialudni látszott. Föltéve már most, hogy a házassági frigy felbontható, e házasság okvetlenül végképeni felbontással végződik. Így azonban mi történik? Mielőtt a válóper ágy- s asztalra nézve megindítatnák, egyszerre csak híret vesszük, hogy a nő, megbánván eddigi keményszívű, megátalkodott magaviseletét, magához hívata urát, nyakába borult engedelmet, kölesönös elnézést s a multak felejtését kérvén tőle. És most (saját szavai) ugy élnek együtt, mint egy pár galamb vagy egy angyalpár. E szerencsés változáson mindenki a házasság szentségében nyert isteni kegyelemnek működését ismerte fel, mely a magány csendes perzeiben a szívnek egy gyöngéd érintésével eszközölte azt, mit annyi megintés, rábeszélés, fenyegetés kivinni nem tudott. Az ég áldása szálljon a kibékült házaspárra, hogy boldogságuk a sirig többé meg ne szűnjék! — Ez esetben és számtalan más esetekben csak is a házasság felbonthatlanságának köszönhető a felek kibékülése; ez hozta meg a föld és ég jámbor lakóinak azt az örömet, melyet az angyalok egy megtérő fölött érezni szoktak. De

Száz szónak is egy a vége, az t. i., hogy a keresztény házasságnak, fogalmánál, lényegénél fogva, felbonthatatlannak kell lennie, vagy megszűnik házasság lenni s pusztá szerződésé aljasul, mely a legnemesebb érzelmeket hitvány portékának tekinti hogy azokkal könnyelmű, bűnös játékot üzzön. Mennyi házas élet van napjainkban különben is bensőleg össze-vissza zilálva: csak az kellene még, hogy a bomlásokat az anyaszentegyház külsőleg is türje, szentesítse s így a házi béke s egyetértés helyett a meghasonlásnak, egyenetlenségnek magvát vesse el és táplálja a házasságok felbontása által. Ezt Krisztus igaz anyaszentegyháza nem teheti, nem azon anyaszentegyház, mely közsátra épült.

S mintán ekkép szemlét tartottunk a multak fölött s a mondottakat mintegy rekapituláltuk, fonjuk tovább eszmemenetünket a jövő levélben.

Szutor Gáspár.

Szalézi sz. Ferencz szelleme. Szenczy Imrétől.

A belső megújulásról.

Azt szokta mondani: a malaszt rendszerint a természetet utánozza s nem a mesterséget, mely csak kifelé dolgozik, mikép ezt a festészet és képfaragászatnál láthatni; holott a természet belülről kezdi hatását, miért is szokás mondani: hogy az élet a szív vérével kezdődik és azzal végződik.

Ha ő a lelkeket keresztény életre vezetni, s oda bírni akarja, hogy a világi életmódot elhagyják: semmit sem beszélt nekik külső dolgokról, nem szólt hajazatról, ruháról s más effélékről, hanem szívből szívhez; mert igen jól tudta, hogy ezen erős pont bevétele után a többi nem sokáig tarthatja magát. Ha valamely háznál — így szólt — tűz ütött ki, minden butorok ablakon vettek ki. Ha az Isten igaz szeretete valamely szívet elfoglal, minden, a mi nem Isten, igen csekélynek látszik előtte.

Egykor e szent férfinak valaki beszélt, hogy egy, az ő lelki vezérlete alatt levő főrangú s igen ájtatos asszonyság még fülfüggőit sem rakta le.

Mire azt felelte: Bizonyossá teszem önt, hogy azt sem tudom, vannak-e fülei; mert midőn a gyónószékbe jön, annyira befátyolozott és fedett, hogy ruházatából semmit sem látok. —

Egyébiránt azt hiszem, hogy a jámbor Rebeka, ki pedig erény re nem állott hátrább ez asszonyságnál, az által szentségéből mit sem veszített, hogy azon fülfüggöket hordozá, melyeket Jákob nevében neki Eliezer ajándékban adott.

Ugyan ezen asszonyság, egy keresztet, melyet közönségesen hordozott, gyémántokkal rakatott ki, azonnal megvitték ezt szent Ferencnek, s előtte amazt hiúságról vádolták. De ő azt felelé: ő épen azon épül leginkább, mit itten legtöbben roszalnak. Ah — így szóla — bár a világ minden keresztjei gyémántokkal s drága kövekkel volnának kiékesítve! — Nem annyit teszen-e ez, mint a frigy szekrényét Egyiptus zsákmányával kiékesíteni, s Krisztus keresztjével dicselkedni? — Használhatta volna-e jobban drága köveit, mint hogy azokkal váltságunk zászlóját fölzifrázá?

Istennel be kell elégednünk.

Egy előkelő, e mellett igen jámbor személy számtalan bal esetek által minden vagyonától megfosztaték. E vesztésen oly vigasztalhatlan lón, hogy fájdalmai pillanataiban gondatlanul Isten ellen emelé föl szavát, mintha reá nézve a Gondviselés aludt volna.

Miután szent Ferencz mindent elkövetett, hogy szeméit a földről Istenhez emelje, kérdé őt: Vajjon nem kedvesebb-e előtte az Isten, mint e javak, sőt mint mindenek, s vajjon ő, ki azt sok dolog birtokában szerette, nem volna-e kész azt mindenek nélkülözése esetében is szeretni?

Ily beszédek, ezt válaszolá, inkább érzékföltöttiek mint gyakorlatik, és könnyebben mondhatók, mint teljesíthetők.

No, valóban, felelé a szent, az több mint fősvény, kinek Isten nem elég!

E szó fősvényiség, oly mélyen meghatotta ezen, előbb minden esendes intésre süket személt, hogy könnyükre olvadt; mert a fősvényiséget örökké gyűlölte.

M e r s é k l e t.

Valamint egy tál káposzta mellett nyalánkok lehetünk: ugy lehetünk sült foglyok mellett mértékletesek. De ki mind az egyik, mind a másik éték mellett egykedvű: az izlésének nem közönséges sanyaruságát bizonyítja be. Drága edeleket enni s azok izére nem ügyelni, nehezebb, mint közönséges ételeket különös kedvvel magához venni.

M a g á n y.

Isten az egyetlenegy nyugalma azoknak, kik e világ gondjait elhagyják, hogy Isten szavát hallják, ki a magányban sziveikhez szól. E figyelem nélkül azonban a magányhosszadalmas gyötrelm, és sokkal inkább forrása minden nyugtalanságnak, mint középpontja a békének. Ellenben pedig azok, kik Márta gondjaitól terhelhetnek, mégis mély nyugalomban Mária legjobb részét éldelendik, ha másképp minden gondjaikat a jó Istenhez irányozzák.

R o m a i l e v é l.

R ó m a, dec. 15. 1866. — Az önjereje hagyatott Róma e válságos napokban fényesen bebizonyította, hogy ha föl nem kért közbenjárói nyugosznak is, esendes nyugodt ő maga, törvényes uralkodó fejedelmét — a pápát — tisztelettel üdvözlí, neki és kormányának őszintén hódol; esend, rend és béke után sohajtozva, keresztény türelem szülte bizalommal imádkozik.

E hó 11-én reggeli 8 órakor minden ünnepély nélkül szent Angyal várából a francia zászló levéttet, mely is oda 1849-ki

julius 3-kán diadalmas ágyuztatással föltéttet, s e bevégzett tényre a szeptemberi egyezkedés a francziák részéről bettiszterint betöltetett. Az utolsó csapat, az 59-ik szám alatti gyalogezred éjjel, valamint más ezredek, a legnagyobb esendben Rómából kivonultak; a civitavechiai kikötőnél megállapodván, ott a készen álló gőzösökre ugyan az nap, s a következőekben szállván, hazajok felé elvitorláztak, miután ezen elmenetelőkről, míg az meg nem történt, naponkint különbnél különb hírek szárnyalták be a világot.

E bevégzett tény után a pápa- király minden idegen védelem nélkül egyedül isteni gondviselésbe bízva, félelem és remény közt fejtí önjerejét, bátorsággal próbálja, miként élhet meg a neki jót nem akaró hatalmas szomszédja mellett. E bevégzett tény után, mely is ugy, a mint azt fölötté s nélküle egyezkedő nemzet urai aláírták, s nemzeti becsületszóval lepecsételték, a magára hagyatott Róma jelenleg várja Tonellonak a florenzi kormány követének érkezét s fölterjesztéseit, mely szellemben, micsoda természetiek leendnek azok, s mennyire fogadhatja el azokat a pápa király kettős elévülhetlen hatalmának esorbitása nélkül, az idő meg fogja mutatni.

IX. Pius tehát a florenzi trónbeszéd értelménél fogva is Róma független ura, egyedül az isteni gondviselésben bízva, odaadólá nyugodt, esendes, s jó egészséggel folytatja apostoli és királyi tisztjét; majd minden nap sétakoeszist tesz a város kerestül, nyílt téreken atyailag fogadja a hű rómaiaktól, meg számos ide jött idegen fiaitól, az őszinte tisztelet s hódolat lelkes nyilatkozatait, jelesen e hó 7-én esti órákban a XII apostol című piaezán, hol a minorita-szerzet főanyakolostor templomába a szeplőtelenül fogantott szüz Mária ünnepét előkészítő kilenced-ajtatosság befejezésére, ünnepélyes kíséretével megjelent, és a szentséggel való hármás áldás után a sekrestyében a minoritaszerzet tagjainak, valamint tegnap a Vatikánban buesületogatást tett francia őrsereg összes tisztikar véghódolatát elfogadni méltóztatott, mely tény után kocsijára felülvén, lelkes üdvözléttel fogadtatott, s evviva folytonos kiáltozása, fehér kendők lobogtatása között kíséretetett szent Péter piaczáig szokatlan igen nagy néptömegtől, mely rendkívüli lelkesülés, hódolat s tisztelet nyilvános kitörései az egész világ előtt tanuskodnak, hogy IX. Pius pápa, valamint mindig, ugy különösen jelen elhagyottságában is nagyszerű népszerűséggel bír, s nyilván dicsékedhetik a civitavechiai kikötőben horgonyozó valamennyi Europa uralkodói s éjszakamerikai állam hajóskapitányai előtt, hogy az ő alattvalói, mint jó fiai, atyai kormányához igazán és mesterkéttelen őszintességgel ragaszkodnak.

Ily népies őszinte tüntetésnek tanui valánk szent Péter piaczában december 10-én is, mikor a pápa zuavok Albáno városából Rómába érve, ottan megállapodtak, hogy a sétájából hazatérő szent atyától megáldattassanak. E szép tényre majd a fél város megjelent; lelkes éljenzések közt atyai áldását kérve, fogadva nagy lelkesültséggel e sz. Péter széke védőit laktanyáikig kísérték el.

Nines talán minden érdekel nélkül tudatni a jó magyar kath. néppel, hogy Artstock Frigyes árvaageyi izr. m. nov. 29. napján ünnepélyesen Cagiano bíbornok-püspök által sz. István sopra Caceo nevű egyházában megkereszteltetett, nevét Signani Frigyes József Máriára változtatván, kereszt-s a bérma-atyai tisztet Fusignani József dragonyos kapitány viselvén. — Nemkülönben e hó 13-án S e r e s Ferencz gyulai kávinista kath. hitre tért, szent Péter főegyházában holnap Apuzzó Ferencz sorrentoi érsek által Imre névre fog bérmlátatni, a bérmaatyai tisztet Sz o l d a t i c s Ferencz festőművész fogja viselni.

M i u j s á g ?

(Peitler Antal) József váci püspök ő méltósága a pesti Oltáregylet sz. cseljainak előmozdítására husz o. é. frtot kegyeskedett szentelni, mely kegyes adományért ezennel a legmélyebb hála-köszönet nyilvánítottatik.

(A pesti bölesöde kisdedei) az ünnepekben esaládi ünnepélyre gyűltek össze. A bölesöde-intézet nagy termének közepét egy dűsan földiszitett, felpántlikázott, mindennemű ezukorfélék-, edességek- és játékszerekkel megrakott és ékesen fölgertyázott karácsonfa foglalta el, melynek tövében almákkal vegyített dióhalmaz volt. Az intézet kisdedeit a szürkenének vezették a terembe. — Ezen ártatlan kisdedek leírhatlan örömmel legeltették szemüket az aranypapírok- és gyertyafénytől esillogó fenyűfán, annak tövében az említett dióhalmaz köré kíváncsian letelepedvén. — Klempa Simon prépost terézvárosi plebános, nyitá meg az ünnepélyt szivreható beszéddel, különösen kiemelvén, hogy ez intézet pártolói, a felebaráti szeretet legszebb példáját gyakorolva, az árvákat örök hálára kötelezik. Azután a karácsoni ajándékok kiosztása következett. Az egyenruhába csinosan felöltözött kisdedek mohó vágygyl tarták oda kötényeiket, melyeket alig voltak képesek tovább ezipelni: oly sok mindenfelét kaptak ajándokul. Az ünnepély rendezésében főrésze volt Demidoff-Ruprecht asszonyságnak, ki valódi lelke e jótékony intézetnek.

(Ngos és ftdő Majer István) esztergami kanonok ur azon előszertetből, melylyel általán az ifjuság iránt viseltetik, az esztergami főgymnasiumi ifjuság ösztönzésére pályadíjakat tűzött ki. Négy aranyat az erkölesiség előmozdítására, melyek az év végével a legpéldásabb viseletű ifjaknak adatnak. Nyolcz darab ezüst kétforintost, és jó könyvekben tizenkét díjat, melyeket a szorgalom előmozdításául és jutalmazásául a legszorgalmasabb ifjak nyernek. Végre felhatalmazta az igazgató urat, hogy igen szegény s netán évközben betegségbe esendő gym. ifjak számára az ő számlájára 20 frt erejéig gyógyszereket utalványozhasson.

(A pesti kath. legényegylet) karácson második napján esaládi ünnepélyt tartott. — A tagok reggeli 6 órától 8-ig a szent gyónást végezték, mely után a ft. egyleti elnök, dr. Szabóky Adolf ur ünnepélyes nagymisét, ezalatt magyar és német nyelven a körülményekhez mért szent beszédet tartván, a meggyónt tagoknak, szám szerint mintegy 150-nek kiosztá az angyalok kenyerét. Este fél 5 órakor pedig az egyleti helyiség ünnepiesen feldíszített s karácsonfával ellátott termében díszes vendégköszoru jelenlétében dal és szavlatok után sors-huzás mellett megkezdődött a különféle karácsoni ajándékok kiosztása, melyeket jószívú emberbarátok ajándékoztak az egyletnek.

(Csákvár mezővárosában) nyolczvan szegény kap egy-egy itczére való meleg levest, melyet nin. gr. Eszterházy Mária sz. kastélyában főzet. — Ugyanazon nemes lélek kegyességéből 120 szegény nyert legközelebb különféle téli ruhaneműeket, más 40 szegénynek még most készül a jó meleg téli ruha. A jólelkű gróf ur fával látja el mindazokat, kik hozzája folyamodnak és a segedelemre érdemesek.

(Megjelent és beküldetett) „Angela, írta Bolanden K. fordította János Gusztáv.“ Kedves esaládi olvasmány, melynek ezélja vonzó alakban megmutatni, hogy csak a keresztény házasság boldogít; kiket csupán a természeti vonzalom köt össze, azoknál a vonzalom meghűltével meghal a hűség és szerelem is.

(A kath. Néplapra) folyvást elfogadtatik az előfizetés: vidékre 1/2 évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr.

(Előfizetési felhívás) a Kath. Lelkipásztorra. Ezen folyóiratra, mely egyházzsónoklati, lelkipásztor-sági értekezéseket, műveltebb és falusi közönségnek külön, vasárnapi, ünnepi, alkalmi sz. beszédeket, könyvbírálatokat stb. hoz, az előfizetési pénzek — egész évre 6 frt, 1/2 évre 3 frt. —

Füssy Tamáshoz (Borz-uteza 3. sz.) intézendők. Az 1867-ki I. füzet január—februárra már megjelent; a II. füzet (martius—aprilre) most van sajtó alatt. A füzetek minden előfizetőnek bérmentve küldetnek. Azok, kik az 1866-ki VII. füzet árát val még hátralékban vannak, az 1 frt beküldetésére tisztelettel fölkéretnek.

(Heckenast Gusztáv) a „Falusi Gazda“ kiadója és tulajdonosa, lapját ismét reducálta, a múlt évben 4 frtért adott hetenkint egy-egy ivet, tehát egy hónapban 4 ivet, 1867. ugyanazon árért ad egy hónapban 4 helyett 3 olvasd három ivet. Ellenben a „Kertészgazda“ mint eddig, minden héten megjelenik, ára negyed évre 1 frt, tehát 1/4-el olcsóbb mint a „Falusi Gazda.“

(Aláírási fölhívás Stolecz Albánily ezimű munkájára: „Árpádházi szent Erzsébet élete.“) Szent Erzsébet élete a tudós Montalembert gróftól s Danielik püspöktől förg a magyar kezekben; mindkettő jeles, mindkettő becses: de ez, mely itt hirdettetik, hiányt pótló leend a vallásos olvasmány után ohajtozó kebleknek. A mű fog tenni 20—24 ivet. Megjelenik jövő martius hóban. Előfizetési ára 1 frt, mely akár most, akár a mű átvételekor beküldhetik. A föfiztetelendő megyei hivatalokat a megrendelések elfogadására kérjük. — T. gyűjtőinknek tíz előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. Az egriliceumi nyomdaigazgatóság.

(Gazdaság.) Gabnaüzletben legujabban nem fordult elő változás. Buzára nézve a hangulat kedvező; meglehető kereslet mellett az árak változatlanok, de a forgalom a kinálat esekély volta s a tulajdonosok visszatartása miatt, továbbá az agio esökkenése folytán, mely a kiviteli vevőket visszatartó-bakká tette, jelentéktelen volt s összesen csak valami 6000 mérőt tett, mely következő árakon adatott el: 88—89 fontos 7 frt 15 kr., 3 havi 87 1/2—89 fontos 6 frt 90 kr., készfizetésre a vaspályáról 86 1/2—89 fontos 7 frt 3 havi fizetésre, 86—89 1/2 fontos 6 frt 80 kr., 85 és 84 fontos vámmázsánkint 6 frt 65—70 kr. Zabot illetőleg is fentartotta magát az üzérkedési kedvs a szilárd árak; eladatott mintegy 15,000 mérő januárban szállítandó 46 fontos 2 frt 2 1/2—5 krjával és mintegy 6000 mérő készárú 45—46 fontos 1 frt 97 1/2 kr—2 frtjával. Kukoriczát illetőleg is volt kereslet az üzérkedés részéről; eladatott mintegy 5000 mérő búsági április—májusban szállítandó 4 frt 40 krjával. Egyéb gabnaneműekre nézve esendes az üzlet.

Pályázat.

Ung felsökérület espereségéhez tartozó, Ungmegyébe kebelezett Hluboka tót-magyar ajku községben megürült romai kath. kántor-tanítói állomásra ezennel pályázat nyittatik. — Ezen állomással egybekötött illetékek: 60 frt, 15 szekér tűzifa, 9 pm. rozs, 2 hold szántóföld, 2 kaszárét, (mely illeték jövő 1867-ik évben fél sessióra emeltetik), tágas házikert és gyümölcsös, szabadlakás melléképülettel.

Az ezen állomást elnyerni kívánók folyamodványaikat a szathmári mlgos püspökséghez ezimezve és a szükséges bizonyítványokkal ellátva alulirothoz 1867-ik évi február hó 15-éig beküldjék. — Kelt Ungvárott, december 20-kán 1866.

Huszár Sándor, ungmegyei főesp.

Adakozások.

A szent Atyának	1	14
„ Schversich József muraszombati káplány	1	—
„ Puhán József muraszobabati tanító	1	—

Szerkesztői mondanivalók.

Sz. Stajerlak. Megjött. — G. Gara. Köszönet. N. Höflein. A példányok meennek. — V. E. Győr. Mihelyt kis időt szakíthatok, írok. — N. J. Az elvállalt sz. miséket köszönettel vettem s a könyvtár javára bejegyeztem. — O. A. Egerszalók. Megkaptam. Boldog új évet összes munkatársainknak és olvasó közönségünknek.

Kiadja a Szent-István-Társulat (borz-uteza 3. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Nyomatott Pesten, 1867. Emich Gusztáv magyar akadémiai nyomdásznál (Barátok tere 7. sz.)